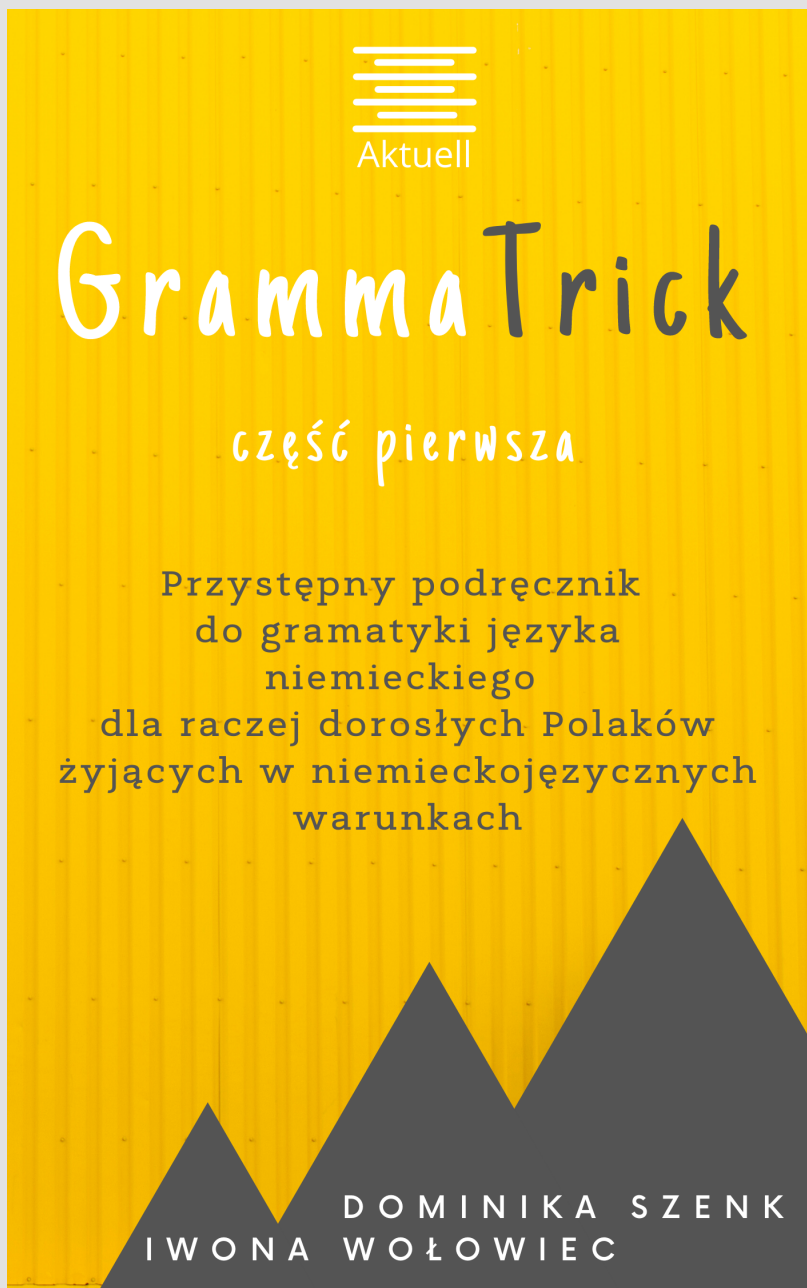

DARMOWY RODZIAŁ Z PODRĘCZNIKA GRAMMATRICK

Zobacz, jak nasza książka wygląda od środka!

SPIS TREŚCI PODRĘCZNIKA GRAMMATRICK 1:

Czas teraźniejszy

Odmiana czasowników w czasie teraźniejszym Präsens

Czasowniki regularne

Czasowniki nieregularne

Czasowniki jeszcze bardziej nieregularne

Czasowniki modalne

Zastosowanie czasu teraźniejszego Präsens

Przedrostki oraz czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone

Czasowniki zwrotne

Pytania i przeczenia

Szyk zdania, czyli jak poukładać wyrazy

Łączenie wielu zdań

Zdania złożone ze spójnikami szyku prostego

Zdania złożone ze spójnikami szyku przestawnego

Der, die, das... Ein, eine... Jak złapać rodzajnik za rogi

Rodzajnik określony czy nieokreślony?

Co oznacza określoność i nieokreśloność?

Dziewczyzna rodzaju nijakiego?

Rodzaj męski

Rodzaj żeński

Rodzaj nijaki

Przypadki zaszyfrowane w rodzajniku

Czy biernik służy do brania?

Zaimek osobowy w mianowniku i bierniku

Zaimek dzierżawczy

Odmiana przymiotnika w mianowniku i bierniku po rodzajniku

Przymyki, po których stosujemy biernik

Czas przeszły Perfekt

Budowa czasu Perfekt

Haben, a może sein?

Czas przeszły dla czasowników haben i sein

Czas przeszły czasowników modalnych

Przymyki czasu

Negacje. Kein czy nicht?

Nichts, nie, niemand

Der, die, das... Ein, eine... Jak złapać rodzajnik za rogi

Rodzajniki to zmora wszystkich uczących się języka niemieckiego, przynajmniej na początku. Pewnie dlatego, że w polskim czegoś takiego nie ma i trzeba otworzyć swój umysł na nieznanne. Siądźcie w pozycji kwiatu lotosu i zaczynamy! W języku polskim – poza takimi imionami jak Kuba czy Inez – na rodzaj może wskazywać końcówka rzeczownika: *-a* na rodzaj żeński, *-o*, *-ę* na nijaki, pozostałe końcówki na rodzaj męski. Mówimy:

rodzaj męski: (ten) pies, samochód

rodzaj nijaki: (to) okno, jagnię

rodzaj żeński: (ta) żaba, Anna

W powyższych przykładach używamy zaimków wskazujących *ten*, *ta*, *to*. Zaimek to nie to samo, co rodzajnik, ale tutaj jest pomocny w zobrazowania sytuacji.

W języku niemieckim na rodzaj rzeczownika wskazuje [rodzajnik](#).

der Hund (rodzaj męski)

das Fenster (rodzaj nijaki)

die Katze (rodzaj żeński)

Nie zawsze jednak rodzaj gramatyczny rzeczownika w języku polskim i niemieckim są takie same:

der Frosch – (ta) żaba

die Katze – (ten) kot

der Boden – (ta) podłoga

die Decke – (ten) sufit

Na szczęście zazwyczaj zgadzają się rodzaje naturalne, czyli prawdziwa płeć ludzi i zwierząt:

der Mann – (ten) mężczyzna

die Journalistin – (ta) dziennikarka

der Kater – (ten) kocur

die Kätzin – (ta) kocica

Rodzajnik określony czy nieokreślony?

Rodzajniki umożliwiają nam prawidłową odmianę rzeczowników. Są potrzebne, żeby nie mówić: *Mam pies* czy *Pomagam syna*.

Tu się zaczyna zabawa, ponieważ język niemiecki rozróżnia rodzajniki określone i nieokreślone.

Rodzajnik wskazuje nam rodzaj gramatyczny rzeczownika.

	rodzajnik określony	rodzajnik nieokreślony
rodzaj męski	der	ein
rodzaj nijaki	das	ein
rodzaj żeński	die	eine
liczba mnoga – wszystkie rodzaje	die	—

Rodzajnik nieokreślony w liczbie mnogiej nie istnieje. Zbieżność słowa *ein* z cyfrą 1 – *eins* nie jest przypadkowa.

A teraz uwaga! Zdradzimy wam, kiedy stosować który typ rodzajnika.

Co oznacza określoność i nieokreśloność?

Postarajcie się zapamiętać jedną (!) poniższą zasadę i próbujcie ją zauważać za każdym razem, kiedy przeczytacie lub usłyszycie jakiś rodzajnik. Przecież słyszycie i widzicie je bez przerwy!

Kiedy ty oraz twój rozmówca/odbiorca macie w głowie ten sam egzemplarz danej rzeczy/kategorii przedmiotów - rodzajnik jest określony:

DER, DAS, DIE

Kiedy albo nie macie w głowie obrazu tej samej rzeczy, albo mówicie ogólnie o gatunku, kategorii rzeczy, nie o konkretnym egzemplarzu - rodzajnik jest nieokreślony:

EIN, EINE

Przeanalizujmy to na przykładach.

1. Autor bajki buduje w głowie czytelnika pewien świat:

*Es war einmal **ein** König* (autor tworzy w głowie odbiorcy nową postać). **Der König** (autor odwołuje się do istniejącej już w głowie – zarówno jego, jak i czytelnika – postaci) *war sehr reich. Er hatte **eine** Tochter* (autor wprowadza kolejną, nieznaną do tej pory czytelnikowi postać). **Die Prinzessin** (Prinzessin = Tochter, autor znów odwołuje się do wspólnego dla autora i czytelnika obrazu córki księżniczki) *war wunderschön.*

Nieważne, czy autor i czytelnik wyobrażają sobie księżniczkę tak samo. Ważne, że w rozmowie o tej bajce mówiliby o tych samych postaciach. Odwołując się do wspólnej wiedzy, używaliby rodzajników określonych *der, die, das.*

2. Mama mówi do syna o ich jedynym wspólnym samochodzie:

*Warum hast du **das** Auto mitgenommen? Du darfst es nicht!*

Kiedy w rodzinie jest jeden samochód, wiadomo, o którym jest mowa.

*Ich hatte mal **ein** Auto, aber ich habe es verkauft.*

Kiedyś miałem samochód, nieważne, który egzemplarz spośród wszystkich aut na świecie. Nie jest teraz dla mnie istotne, czy mój rozmówca znał tamten mój samochód – w tym zdaniu nie przekazuję informacji o egzemplarzu auta, tylko ogólnie opisuję mój stan posiadania.

3. *Ein BMW ist besser als ein Skoda.*

Marka BMW jest lepsza od marki Skoda. Ogólnie, jako „gatunek”. (Oczywiście tu każdy może mieć swoje zdanie. ;-))

*Mama, nimm **den** Skoda, ich will mit **dem** BMW fahren!*

Mamy dwa auta – Skodę i BMW. Oboje mówimy o tych samych sztukach spośród wszystkich aut na świecie.

4. *Ich fahre in **die** Schweiz.*

Jest tylko jedna Szwajcaria.

***Die** Sonne scheint.*

Podobnie jest ze słońcem. Mamy jedno, więc zawsze mamy na myśli to samo jedno słońce. Dlatego ten wyraz ma zawsze rodzajnik określony *die*.

*Es gibt hunderte von Sonnensystemen und jedes hat **eine** Sonne.*

W perspektywie wszechświata nasze słońce już nie jest jedyne. A do tego – w tym zdaniu nie wyróżniam żadnego konkretnego słońca.

Nie jest istotne, czy wspólny obraz danego rzeczownika w głowach autora i czytelnika, nadawcy i odbiorcy wypowiedzi, istnieje od kilku sekund, jak podczas poznawania kolejnych postaci bajki, czy od zawsze, jak w rozmowach o słońcu. Nie jest też istotne, czy nadawca i odbiorca wypowiedzi znają się osobiście, czy nie. Z gramatycznego punktu widzenia jedna osoba mówiąca do drugiej na ulicy czy od dwustu lat nieżyjący autor mówiący do czytelnika w swoim wierszu to taka sama sytuacja.

Jedynym sposobem, żeby sobie przyswoić tę regułę, to świadomie ją zauważać wszędzie, gdzie się tylko da. Proszę teraz otwórzcie dowolną książkę lub gazetę, znajdźcie pierwsze lepsze *der, das* czy *eine* i spróbujcie znaleźć podobieństwo do powyższych objaśnień. Róbcie tak codziennie, aż reguła wejdzie wam w krew.

Musimy jednak jeszcze coś wyjaśnić. Są wyrażenia, które powstały dawno temu, w innych realiach i teraz ich gramatyka wskazuje na ich pierwotne – dziś już

nieaktualne – znaczenie. Są słowa, które wyglądają znajomo, ale ich rozumienie w innej kulturze jest inne, niż w naszej. Może to zaburzać rozumienie naszej tajemniczej reguły.

*Kommst du mit ins (in **das**) Kino?*

Pasowałoby **ein** zamiast **das**... przecież jest wiele kin, a my się jeszcze nie umówiliśmy, do którego idziemy. Tak, ale wyobraźcie sobie, że Niemcy nie mówią w takim zdaniu o miejscu, tylko o „kinematografii”. Idziemy nie tyle do budynku, co raczej na film, na ruchomy obraz. Każdy wie, co to jest. Oczywiście, jak Szwajcaria i słońce.

Mówimy *die Schweiz*, bo jest jedna Szwajcaria. Ale jeśli wybudujecie sobie słodki domek w górach i założycie tam fabrykę zegarków, sera i czekolady, spokojnie możecie powiedzieć:

*Ich habe mir **eine** kleine Schweiz errichtet.*

Rodzajniki służą nam do wyrażania myśli! Praktycznie każdy rzeczownik może występować zarówno z rodzajnikiem określonym, jak i nieokreślonym, w zależności od tego, co autor wypowiedzi ma do przekazania. Używajcie ich z radością, zamiast się ich obawiać!

Dziewczyna rodzaju nijakiego?

Z uwagi na rolę rodzajnika w języku niemieckim zawsze należy uczyć się rzeczownika razem z jego rodzajnikiem. Możemy sobie ułatwić naukę, poznając kilka regularności w języku niemieckim, wypisanych poniżej.

Od razu jednak zwróćcie uwagę na jedną sprawę. Słowa zwane popularnie wyjątkami tak naprawdę rzadko są wyjątkowe. Zwykle podlegają dwóm lub więcej regułom naraz, z których jedna jest najważniejsza – niekoniecznie ta, którą nam wygodnie byłoby uznać za najważniejszą.

Przykład: *die Zugspitze*

Jest to nazwa najwyższej góry na terenie Niemiec. Generalnie nazwy szczytów górskich są rodzaju męskiego, ale słowo *die Spitze* to zwykły rzeczownik, który oznacza szpic, czubek i „przykleja się” do niego rodzajnik żeński *die*.

Nawet jeśli rzeczownik pospolity stał się nazwą szczytu górskiego – nie może mu ten fakt odebrać jego pierwotnego, gramatycznego rodzaju! Dlatego *Zugspitze* jest rodzaju żeńskiego, jak każda inna *Spitze*, a nie męskiego, jak szczyty górskie.

Podobnie jest ze słowem *das Fräulein* czy *das Mädchen*. Końcówki *-lein* oraz *-chen* powodują zdrobnienie rzeczownika i zmieniają rodzaj słowa, do którego są doklejone, na nijaki. To ważniejsze niż fakt, że słowo *Fräulein* czy *Mädchen* oznacza osobę płci żeńskiej... Słowo *Mädchen*, mimo zdrabniającej końcówki *-chen*, odnosi się do dziewczyny w każdym wieku, niekoniecznie do małej dziewczynki. Natomiast słowo *Fräulein* dziś już jest formą mocno przestarzałą, lepiej jej nie używać. Chyba że chcemy starszą panią, do której przed wiekiem się tak zwracano, uroczo nazwać panienką. :)

Takich pseudo wyjątków napotkacie sporo. Nie będziemy się rozwodzić nad każdym, ważne jest tylko, żeby mieć świadomość, skąd one się zwykle biorą.

Rodzaj męski

Rodzaju męskiego zazwyczaj są:

1. wszystkie istoty z natury rzeczy płci męskiej – *der Mann, der Soldat, der Arzt,*
2. pory roku, miesiące, dni tygodnia i pory dnia – *der Winter, der Sommer, der Januar, der Februar, der Morgen* (ale *die Nacht*, bo noc to nie pora dnia!), *der Montag,*
3. strony świata – *der Osten, der Westen, der Norden, der Süden,*
4. wiatry – *der Monsun, der Passat* (ale *die Brise*),
5. szczyty górskie – *der Brocken, der Vesuv* (ale *die Zugspitze*),
6. jeziora – *der Bajkal, der Bodensee,*
7. rzeczowniki odczasownikowe bez końcówki – *der Sprung, der Lauf, der Gang,*
8. marki samochodów – *der BMW, der Skoda, der Opel,*
9. rzeczowniki zakończone na:

-ig *der König, der Honig*

-ing *der Fasching*

-ling	<i>der Lehrling, der Schmetterling, der Herling</i>
-or	<i>der Humor, der Motor, der Lektor</i> (rzeczowniki obcego pochodzenia)
-ismus	<i>der Mechanismus, der Kapitalismus</i> (rzeczowniki obcego pochodzenia)

Rodzaj żeński

Rodzaju żeńskiego przeważnie są:

1. rzeczowniki oznaczające istoty żeńskie – *die Mutter, die Schwester,*
2. nazwy samolotów i statków – *die Boeing, die Titanic,*
3. rzeczowniki zakończone na:

-heit	<i>die Krankheit, die Gesundheit</i>
-keit	<i>die Möglichkeit, die Notwendigkeit</i>
-schaft	<i>die Freundschaft, die Gesellschaft</i>
-ei	<i>die Konditorei, die Bäckerei (ale der Papagei)</i>
-ung	<i>die Prüfung, die Regierung</i>
-in	<i>die Lehrerin, die Studentin</i>
-tät	<i>die Fakultät, die Rationalität.</i>

Rodzaj nijaki

Końcówki rzeczowników charakterystyczne dla rodzaju nijakiego:

-chen	<i>das Mädchen, das Kaninchen</i>
-lein	<i>das Fräulein, das Buchlein</i>
-tel	<i>das Viertel</i>
-ment	<i>das Medikament</i>
-um	<i>das Zentrum</i>
-sal	<i>das Schicksal</i>

Język niemiecki jest bardzo ubogi w formy zdrobnień. To w polskim możemy tworzyć je do woli: pies, pieseczek, piesunio, psina, psinka. Niemiecki ma do

dyspozycji tylko formę *der kleine Hund*, ewentualnie *ein kleiner Hund*, albo *das Hündchen* / *mein Hündlein*. Te formy to już szczyt niemieckojęzycznej pieśczołliwości.

Końcówki **-chen** i **-lein** służą w języku niemieckim
do tworzenia form zdrobniałych:

der Tisch - stół,

das Tischlein - stoliczek.

Czy teraz już rozumiesz, po co jest rodzajnik w języku niemieckim?
Czy da się to lepiej wyjaśnić?

Kup GrammaTrick!

aktuell.com.pl/sklep

Prosto, przejrzysto, kolorowo, z humorem!

Na rynku nie brakuje podręczników i kursów dla osób zajętych w życiu przede wszystkim zgłębianiem wiedzy, np. maturzystów oraz ludzi, którzy na naukę mają mnóstwo czasu. I to jest wspaniałe!

W GrammaTrick wychodzimy naprzeciw tym z was, którzy to powyższej grupy nie należą.

Podręcznik GrammaTrick skierowany jest do tych z was, których życie raczej niespodziewanie przekierowało na niemieckojęzyczne tory. Dla tych z was, którzy nie wiedzą i nie chcą wiedzieć, jak się robi gramatyczno-logiczny rozbiór zdania, ale poprzebywali już trochę w niemieckojęzycznym środowisku i chcieliby porozumiewać się bez problemu.

Serdecznie zapraszamy do wspólnej nauki!